

Beogradskie Novine

Broj 5.

BEOGRAD, utorak 11. januara 1916.

GODIŠTE II.

UREDNIŠTVO i UPRAVA: BEOGRAD, ČUBRINA ULICA 3., TISKARA: ULICA VUKA KARADŽIĆA br. 26.

RATNI IZVJESTAJI.

Izveštaj austro-ugarskog generalnog štaba.

K. B. Beč, 10. januara.

Rusko bojište:

Ni juče nije bilo nikakvih većih borba u istočnoj Galiciji i na granici Bukovine; samo je kod Toporoneza s večeri odbijen jedan neprijateljski napad.

Inače nema ništa novog.

Talijansko bojište:

U topovskoj borbi kod Gorice, osim u predjelu Col di Lana u odsjeku Vielgerentha, nije bilo na jugozapadnoj fronti nikakove borbe.

Balkansko bojište:

Naše kolone, koje prodiru prema Beranu, suzbile su Crnogorce ponovo sa nekoliko visova i doprle su do Bioka. Sjeverno od mjesta očišćena je od neprijatelja istočna obala Lima. Trupe, koje su na visovima imale da savladaju jedan metar duboki snijeg, držale su se odlično. Na Tari je bilo artiljerijske paljbe i čarkanja.

Borbe na jugozapadnoj granici Crne Gore još traju.

Zamjenik glavara glavnog stožera podmaršal pl. Höfer.

Engleski poraz na Galipolju.

Englezi su svoje „uspjehe“ na Dardanelama popunili. Poslije pobjede, koja ih stigla nedavno kod Ari-Burna, i koja je prisilila Turke, da puste Engleze pobjeći na brodove, pošlo im napokon za rukom, da se dadu sada iz zadnje tačke galipoljskog poluostrva baciti od Turaka u more. Kada je lord Cecil u engleskom donjem domu saopćio prvi uspjeh Engleza kod Ari-Burna, dodao je ponovno, da Englezi drže još čvrsto u svojim rukama Seddil-Bahr i time sprječavaju Turcima slobodan izlaz iz Dardanela. To je uspjeh, koji nadmašuje sve

uspjehe na Dardanelama. Svatko je radoznao, kako će engleska vlada ovaj uspjeh opet iskrenuti, da zamaže oči svojoj publici. Evo brzojava, koji su stigli:

Izveštaj Enver-paše.

Carigrad, 9. januara.

Ministar vojni Enver-paša javlja:

Dardanelska fronta:

Pomoću Boga istjerali smo neprijatelja iz Seddil-Bahra. Nema još detailiranih izvještaja o bici, koju smo spremali tri dana i koja je jučer započela. Znamo samo, da su svi još prije rata iskopani jarei kod Seddil-Bahra i Tekke-Burna potpuno u našim rukama. Već kod provale u središtu otelet smo neprijatelju 9 topova. Svi čadorovi neprijatelja su sa svim sadržajem u našim rukama. Naši su topovi potopili neprijateljski transportni brod krećući četama. **Još nijesmo mogli izbrojati veliki plijen.** Gubitci su neprijatelja veliki. Treći aeroplan, sistema Farman pao je gorući kod Seddil-Bahra. **Neprijatelj, koji je punu godinu dana nastojao, da nas sa ovog mjesta pogodi u srce, natjeran je u bijeg, nakon velikih gubitaka ljudi i materijala pošto je izgubio bio svaku nadu, zbog junaštva naših četa, kojeg će spominjati povijest.** Klanjamo se onima, koji su poginuli u izvršivanju svoje dužnosti i vojsci iskrena hvala.

Irakška fronta:

Neprijatelj, koji stoji kod Imam ali Garbi u jakosti jedne divizije, da priteče u pomoć svojim kod Kut-el-Amare, navalio je živo na 6. januara potpomagan sa četiri ratna broda na naše položaje kod Šejk Saida. Protunavalom odbili smo navalu neprijatelja i mnogo ih zarobili. Neprijatelj je izgubio oko 3000 mrtvih. Osobito je teško stradale jedna neprijateljska konjička pukovnija.

Na ostalim frontama ništa novoga.

Nastavak brzojava na trećoj strani.

Rusi napuštaju Balkan.

Sazonov je izjavio, da je Balkan poredna stvar. Što je on još sve izjavio, ovaj je čas takogjer posve poredna stvar. Glavno jest i ostaje, da ruski ministar izvanjskih poslova, javno izjavljuje, da je za Rusiju Balkan poredna stvar. Nekada odgovorni i vodeći ministri četvornog sporazuma nisu otvorenije i iskrenije priznali svoj politički i moralni neuspjeh. Rusija, koja je išla u rat, da pomogne Srbiji, izjavljuje, da je Balkan od sada za nju poredna stvar. A kako se i Srbija još uvijek nalazi na Balkanu, i Srbija je za Rusiju sporedna stvar.

Kada Englezi i Francuzi izjavljuju, da Balkan za njih nema više nikakva interesa, onda je to i razumljivo. Srbija je dražena, da stupi u rat sa Austro-Ugarskom i njenim saveznicima, u najvećoj nevolji je ostavljena bez pomoći, i kako je postignut glavni cilj, da se pomoću srpske vojske austro-ugarske i njemačke čete zadrže za kratko vrijeme, ne mora više ni da postoji interes Francuske i Engleske za Srbiju. Ali drukčije stoji sa Rusijom. Od 1905. godine, kada su Japanci pokvarili ruski apetit u istočnoj Aziji, genije ruskog diplomate upravio opet svoj rad poglavito na Balkan. Od kako je Rusija obratila svoju pažnju na zemlje južno od Dunava, na Balkanu postaje sve nemirnije. Ruska politika na Balkanu sastojala se u tome, da balkanske države međusobom zavadi, da bi ih tako bolje mogla, da drži pod svojom vlasti, i da ih draži protiv Austro-Ugarske.

Balkanski savez od 1912. godine, pod ruskom zaštitom, sklopljen je naročito u tom cilju, da se iz vojska balkanskih država napravi jedan malj, sa kojim će Rusija, kad joj to bude volja, udariti na Austro-Ugarsku.

Zaista je bilo majstorsko djelo ruske diplomacije, da se zavagjena balkanska braća sastave u jedan savez, ali u Petrogradu nisu bili mnogo obradovani, kada je balkanski savez počeo samostalno da djeluje, i kada je umjesto na Austro-Ugarsku, udario na Tursku. Balkanski je savez, kao što je poznato, zaspao. U borbama, u kojima je Bugarska lišena nagrada za svoje pobjede, zadat je prvi udarac ruskoj vlasti

na Balkanu. Bugarska je, u čijoj je prijestonici podignut spomenik caru Aleksandru II. „oslobodiocu“, uvidjela, da je Rusija samo zato htjela osloboditi i zaštitivati, da je napravi svojim slijepim orugjem i svojom vazalnom državom, i pošla je zato putem, kojim je jedino mogla da osigura svoju nezavisnost, potražila je oslonu u Austro-Ugarskoj. I Grčka se oslobodila ruskog tutorstva, a jedino Srbija je ostala sluga ruskih osnova, jer je to tako htio Petar Karagjorgjević.

Rusija nikada nije imala pred očima interes Srbije, nego uvijek samo svoj sopstveni interes. Rusija je pomagala Srbiju samo zato, da bi je napravila snažnom za borbu sa Austro-Ugarskom, a sada kada je Srbija potpuno smrvljena, izjavljuje ruski ministar izvanjskih poslova, da je Balkan za Rusiju poredna stvar.

Ali sa ovim je on izjavio i nešto drugo. Sa ovim riječima saopštava on svijetu, da je Rusija potučena, i da nije više u stanju, da svojim oružjem postigne željene ciljeve na Balkanu. Ruski car, koji je godine 1913., zapovjednički naređivao kralju Bugarske i kralju Srbije da ne stupaju u megjusobni rat, nema ništa da zapovjeda na Balkanu. To je vrijeme jednom za svagda prošlo, i gospodin Sazonov govori pravu istinu, kada izjavljuje, da je Balkan za Rusiju poredna stvar.

K. B. London, 9. januara.

„Daily Chronicle“ reproduktuje jedan intervjue dopisnika newyorškog „Putlook“-a sa Sazonovom, koji je izjavio, da je balkansko pitanje poredna stvar i tvrdio, da će se rat riješiti u Belgiji i Poljskoj.

Bitka u Bukovini.

Već dvije nedjelje nasrtavaju ruske mase u Bukovini i istočnoj Galiciji na tamošnje položaje austro-ugarske vojske. Dosadnji je uspjeh ove ruske ofenzive: 50.000 mrtvih i ranjenih i ni jedan metar nijesu mogli krenuti dalje.

Onaj čošak, u kojem se sastaju granice Bukovine, Rusije i Rumunjske, takozvani politički čošak, bio je vazda za Rusa vrlo obiljubljeno bojište. Svaki uspjeh, koji bi se mogao ovdje postići, služio bi u susjednoj Rumunjskoj gospodinu Take Jonescu i ostalim plaćenicima kao najpodesnije agitaciono sredstvo. Uvijek, kada su Rusi bili poraženi ma na kojem dijelu velike svoje fronte, pokušali su ovdje svoje neuspjehe paralelizirati. Ali vojska koja brani ovaj austro-ugarski dio fronte, stoje pod zapovjedništvom najsposobnijeg carsko i kraljevskog generala konjaništva Pflanzler-Baltina, koji se je već izvježbao u odbrani ruskih navala.

Njegova je vojska dočekala ruske napadaje u izvanredno izgragjenim položajima. Rusi sami javljaju, da su zaprijeke pred austro-ugarskim položajima neprelazne. U dvadeset i četiri reda pružaju se žičane zaprijeke pred jarcima, a povrhu su toga nabite jakom električnom strujom. Kraj svega toga je ruska vojna uprava pukovniju za pukovnijom gonila na ove zaprijeke, pošto još do dana današnjega nije naučila čuvati svoj ljud-

ski materijal. Rusko vojno vodstvo radi još po starom principu bezobzirne navale u masama, koja je prošle zime u Karpatima uništila svu njihovu vojnu snagu. Pokretač je ove teorije — koja nam takogjer dobro služi na talijanskom bojištu — francuski generalisimus Joffre, koji je takogjer upotrebljuje do krajnjih konzekvencija. Da ipak ne može ništa postići, nije kriv on, nego junaštvo njemačke vojske, koja jednako kao i austro-ugarska vojska ne izmiču pred nikojom premoći, pa bila ona kako mu drago velika. U ostalom pokazuje rusko vojno vodstvo, da radi bez ikakovih osnova. Umjesto, da energično navalni na čitavoj fronti, koju želi postići, kuša ona sad ovdje, sad ondje bez ikakovog saveza. Danas na Prutu i na Dnjestru, sutra na Strypi i na Styru. I ovdje se pokazuje temeljna pogriješka svih poduzeća entente, osnove bezkakvog cilja i energije. S mnogo su manjim silama u maju 1915. austro-ugarske i njemačke vojske probile ruske položaje na Dunajcu! Jedan udarac — ruska je fronta bila potpuno razbita.

Rusi ovu novu ofensivu dugo i temeljno sprečavali. Oni su u Besarabiji koncentrirali znatne čete, koje su bile ponajprije odregjene za akciju protiv Bugarske. Kada je ali Rumunjska bila toliko bezobrazna i ruskim vojskama zatvorila vrata svoje kuće pred nosom, a Rusija se nije osjećala dosta jakom, da sebi prolaz silom izvojsiti, bačene su koncentrirane čete, na pritisak iz Francuske i Engleske na austro-ugarske položaje. Pošto sva ruska snaga još nije iscrpljena, može se računati na nastavak borbi. Mir, koji je vladao u posljednje vrijeme, upotrijebili su Rusi na retabilaciju svojih četa. Bez svake će sumnje oni nastaviti svojim navalama, ali austro-ugarski vojnici, koji su u hiljadu bitaka privikli boju i vatri, čekaju spokojno i spouzdanjem, što će im donijeti budućnost.

Ruska ofenziva u francuskoj svijetlosti.

Pošto imamo sad pred sobom bilanc skorašnje ruske ofenzive na bukovinskoj granici: 50.000 poginulih neprijateljskih vojnika, a svi su austro-ugarski položaji ostali u cjelini, zanimljivo je, da se osmotri francusko duševno stanje za vrijeme trajanja ofenzive. Jasno je ono i tačno izraženo u francuskoj štampi. Kad je stigla bila prva vijest o velikoj bici na obalama Pruta i Strype zadržala je Francuska i sa zapetošću praćeni su dogagjaji. Prvih su dana ofenzive listovi bili još uzdržljivi, zadovoljili su se samo time, što su označavali samo jedan dio fronta na kome su vogjene žestoke borbe. Kad su pak prolazili dani, a ruska ofenziva nije još prestajala, velika je radost izbila u stupcima pariskih dnevnih listova.

„Temps“ od 2. januara piše: Rusija je na lijevom krilu svoga fronta prikupila jake snage, koje su u prvi mah bile odregjene, da pogju protivu Bugarske, ali su sad iznenada bačene protivu Bukovine. Ruski izvještaj čuti s tim borbama. To je samo sobom razumljivo. Ruski generalni štab neće, da izdaje svoje nemjere u senzacionalnim saopštenjima. Rusko čitanje daje nam prava za najljepša nadanja. Mislimo, da nećemo pogriješiti, ako ofenzivi prereknemo uspjeh, koji će imati svoga uticaja na dogagjaje na Balkanu! Neprijatelj nije predvidio taj obrt i neraspolaže u Bukovini dovoljnim snagama, da bi se ruskoj navalni mogao oduprijeti.

Ruska je ofensiva bogata u posljedica ma. Mi smo uvjereni, da se ne varamo, ako tvrdimo, njom odpočinje dobro nova 1916. godina.

„Temps“ od 3. januara piše: Danas toliko isto malo znamo, koliko i prije o tome,

šta se dogagja na lijevom krilu ruskog fronta. Ruski izvještaj ništa ne kazuje, iz čega bi mogli zaključiti o brojnoj jačini snaga, koje učestvuju u borbama.

„Temps“ od 4. januara piše: Ruski izvještaj ne daje nam dovoljne podatke za vrijeme borbi u predjelu Dnjestra i Strype; što možemo utvrditi to je, da neprijatelj (Austro-Ugarska i Njemačka) nije zadobio ništa u zemljištu, i da je u Wolhiniji i Galiciji koncentrisano jedan i po milijon neprijateljske pješadije u konjaništva.

Na žalost nisu nam došli do ruku pariski listovi posljednjih dana, te nismo u stanju, da damo obavještenja i tome, kakve je osjećaje kod francuskih vojnih kritičara izazvao poraz Rusa, o kome su u Paris morali već stići izvještaji.

Izvještaj neprijateljskih generalnih štabova.

K. B. Beč, 9. januara.

Francuska 8. januara 3 sata po podne. Noć je prošla razmjerno mirno. Naša je artilerija razorila sjeverno Fontenoa nalazeće se vodanice Chatillona, koje je neprijatelj bio udesio radi svoje odbrane.

11 sati noću. — Naša je artilerija uspješno gagjala neprijateljske radove na raznim mjestima fronta. Južno je od Arrasa porušena čelikom obložena kula. Sjeverno od Aisna sravnili smo kod Berry-an Bacu na visu 108 njemačke opkope. U tom predjelu paljba je naša artilerije izazvala jake eksplozije. Istočno St. Michela porušili smo dvije stražare.

Kod Hartmannsweilerkopfa je neprijatelj u toku prošle noći, poslije žestoke paljbe, preduzeo napad na naše položaje izmegju Rehfeldena i Hirzsteina, ali je bio u stanju, da dopre i da se održi samo u jednom malom dijelu naših opkopa, pa je u jutro protunavalom opet istjeran. Jedna mašinska puška ostala je u našim rukama.

Belgijski izvještaj:

Bio je samo običan artilerijski dvoboj. Jaka je paljba bila u odsjeku Steenstaete. Tu se razvila i jaka borba s bombama.

Istočno solunsko bojište:

Nema nikakvih promjena na frontu našeg ekspedicijonog korpusa.

Crnogorski izvještaj od 6. januara.

Neprijatelj se nalazi s jakim snagama na našem sjevernom frontu, apreduje protivu Mojkovca i u pravcu Suhi Do (na karti nema ovog mjesta) Berana i Rožaja preduzimajući dalje ogorčene napade sa 20 bataljona, mnogobrojnim topovima i mašinskim puškama. Nanijeli smo Austrijancima teške gubitke, ali su i naši bili osjetni. Održali smo većinu naših položaja; neprijatelj je zauzeo samo tri sela. Vrlo ogorčena borba još traje.

Rim, 7. januara. Crnogorski generalni konzulat saopštava slijedeći brzogjav sa Cetinja, 5. januar: Na sjevernom frontu bezuspješna artilerijska borba. Na istočnom je frontu u pravcu Mojkovca i Berana napao neprijatelj žestoko naše položaje sa 7 bataljona, ali su svi napadi odlučno odbijeni. Na južnom frontu bilo je artilerijskih borbi. Opaža se prikupljanje velikih neprijateljskih trupa kod Bileća i Trebinja protivu zapadnog fronta Crne Gore. Na Lovčenu bilo je artilerijskih borbi. Jedan njemački aeroplan pao je kod Nerokotevića (na karti se ne nalazi ovo mjesto).

London, 8. januara. Izvještaj engleskog glavnog stana. Kod Kanada La Basse bacili smo u vazduh jednu minu. Jedan njemački aeroplan bacio je dvije bombe iza naših linija

Bei König Nikola.

Jetzt, wo nach den Berichten der Kampf um die Höhen von Lovćen und Solari entbrannt ist, und nach deren Einnahme durch die österreichisch-ungarischen Truppen die Hauptstadt Cetinje unmittelbar bedroht wird, erinnere ich mich meiner Reise nach Montenegro und meiner Audienz bei dem damals noch Fürsten Nikola Petrović-Njegoš.

Es war zur Zeit der sogenannten Annexionskrise. Meine Absicht war damals nur, über Sarajevo, Mostar bis Ragusa zu fahren und die Stimmung in den neuen Reichslanden nach der Proklamation der Annexion an Ort und Stelle kennen zu lernen. In Ragusa angekommen, durch die kriegerischen Absichten des Gospodars der Crna Gora gereizt, entschloss ich mich, über Cattaro einen kurzen Abstecher nach der Hauptstadt Montenegros zu machen und über Rijeka, Virpazar, Antivari wieder zurückzukehren. Die Witterung war zu dieser Reise zwar wenig einladend; nachdem ich aber den Entschluss bereits gefasst hatte, liess ich mich durch nichts mehr abschrecken. Ohne einen Personendampfer abzuwarten, schiffte ich mich auf einem Ragusaner Handelsdampfer ein und kam spät abends in Cattaro an. Noch am selben Abend traf ich bekannte Land- und Seeoffiziere, auch einige Bürger und teilte diesen meine Absicht mit. Man riet mir ganz entschieden und ernstlich davon ab, die Reise nach Montenegro zu unternehmen — doch ich hielt an meinem Entschlusse fest. Ich fuhr am nächsten Morgen von Cattaro ab und traf nach einer recht unangenehmen Wagenfahrt gegen drei Uhr nachmittags in Cetinje ein.

Ich fuhr direkt vor das „Grand Hotel“ und müde wie ich war, legte ich mich bald nach dem Abendessen nieder.

Am frühen Morgen verliess ich bereits das Hotel und unternahm einen Spaziergang durch die ungewöhnlich belebten Strassen. „Cetinjski Vijesnik“, das halbamtliche Organ der montenegrinischen Regierung, war gerade erschienen und brachte die sensationelle Nachricht von einem für die Montenegriner siegreichen Zusammenstosse zwischen österreich-ungarischen und montenegrinischen Truppen an der Landesgrenze gegen Trebinje. Für mich als Österreicher war diese Meldung recht peinlich und ich war eine Stunde später froh, aber auch ziemlich überrascht, als ich vom damaligen Kriegsminister General Martinović, erfuhr, dass an der Nachricht kein wahres Wort sei.

„Ja, warum erlaubt dann die Regierung die Verbreitung solcher Meldungen?“, fragte ich ganz verwundert den stattlichen General.

„Es ist ja doch alles eins; früher oder später wird es ja doch so kommen“, lautete zuversichtlich die Antwort Martinović's.

Ich verstand die eigentümliche Logik des gewesenen Bersaglieri-Korporals, jetzigen Generals und Kriegsministers Martinović tatsächlich nicht. Ich müsste mindestens Montenegriner sein, um das zu verstehen.

Eine Stunde später erkletterte ich die Hühnertreppe zum ersten Stock des Palais des Ministerium des Äussern und wurde durch ein leeres, staubiges Vorzimmer in den Empfangsalon Seiner Excellenz des Ministerpräsidenten Dr. Tomanović geführt, eines gebürtigen Dalmatiners mit

dem Grazer Doktordiplom der gesamten Heilkunde. Mir war die Passion dieses alten Herrn ganz unbegreiflich, der als Arzt nach Cetinje kam, um für 200 Perper monatlich montenegrinische Exzellenz zu werden. Ja, ein Zahlkellner ist ja auch schlecht oder gar nicht bezahlt und lebt doch, im allgemeinen sogar recht gut — — warum sollte nicht auch ein montenegrinischer Ministerpräsident und obendrein noch Minister des Äussern gut leben können

Seine Exzellenz Dr. Tomanović schien jedoch in der Frage der Annexion Bosniens und der Herzegovina nicht ganz derselben Meinung mit seinem serbischen Kollegen Dr. Milovanović zu sein, denn er sprach niemals von serbischen, sondern betonte nur die montenegrinischen Wünsche und zu meiner nicht kleinen Verwunderung meinte er schliesslich: „Wir Österreicher werden uns so etwas endlich doch nicht gefallen lassen“. Ich verzichtete, Seine Exzellenz aufmerksam zu machen, dass zwischen „wir Österreicher“ und seiner heutigen Stellung momentan ein Unterschied bestehe und begnügte mich mit der ganz angenehmen Konstatierung, dass Blut doch kein Wasser ist.

Auf Zureden des Dr. Tomanović entschloss ich mich, beim Fürsten Nikola in Audienz zu erscheinen, was mir anfangs recht peinlich war, nachdem ich mich — was meine Toilette anbelangt — darauf gar nicht vorbereitet hatte. Dr. Tomanović beruhigte mich diesbezüglich, ganz eigentümlich lächelnd, und so erschien ich eine Stunde später in gelben Gamaschen, schwarzen Reithosen, dunkelgrauem Rock und einer ebensolchen Sportmütze, mit

FEUILLETON.

Der Generalstabschef der k. u. k. Armee.

Conrad v. Hötzendorf bei der Arbeit.

Hofrat Ludwig Pastor, der bekannte Geschichtsforscher und Direktor des österreichischen Instituts in Rom, hat eine Biographie des Generalstabschefs der österreichisch-ungarischen Armee verfasst, die soeben im Herderschen Verlag in Wien erschienen ist. Es ist dies das erste biographische Werk über Conrad, diesen überaus bescheidenen Mann, der nie nach Tagesruhm gestrebt und sich immer vor der Öffentlichkeit zurückgehalten hat. Österreich-Ungarn hat aber ein Recht darauf, das Leben und Wirken des Mannes zu kennen, der seine Heere in diesem Weltkriege von Sieg zu Sieg führt. Auch die Welt, die bis jetzt nur immer die Namen Hindenburg, Joffre, Kitchener gehört hat, soll endlich wissen, dass der Führer der österreichisch-ungarischen Armee das Recht hat, in der ersten Reihe der grossen Männer des Kriegs zu stehen. Er ist der Grössten Einer — allerdings auch der Bescheidensten.

Hofrat Pastor ist es nun gelungen, in kurzen Strichen ein wahrheitsgetreues Bild Conrads zu geben und wir greifen aus den Kapiteln dasjenige heraus, das jetzt am meisten interessiert: das Kapitel, in dem die Arbeit des Generalstabschefs im Felde geschildert wird. Hofrat Pastor erzählt:

„Das Arbeitszimmer des Generalstabschefs ist gelb getüncht und hat Mittelgrösse. Zwei Fenster eröffnen die Aussicht auf einen freien Platz und die sich in der Ferne erhebenden bewaldeten Höhen. Am linken Fenster steht Conrads Schreibtisch, am rechten ein kleiner für seinen Flügeladjutanten. Zwischen den beiden Fenstern bemerkt man noch ein Stehpult. In der Mitte des Zimmers sind auf zwei grossen Tischen riesige, mit Steinen beschwerte Karten ausgebreitet. Auf ihnen liegt eine Sammlung farbiger und schwarzer Stifte sowie Masstab und Zirkel. Grosse Karten sind auch an den Wänden und Schränken aufgehängt, hier Russland, dort Italien,

dazwischen eine Übersichtskarte von Europa. In einer Ecke steht ein Waschgefäss, ausserdem einige Holzstühle — das ist die ganze Einrichtung. Auf einem Schrank bemerkt man die noch von einer früheren Bestimmung des Zimmers zeugenden Nachbildungen der Köpfe verschiedener Menschenrassen. An den Wänden hängen Unterrichtsbilder und ein Stammbaum des Hauses Habsburg.

Conrads Schreibtisch zeigt stets die peinliche Ordnung: ein Kalender mit dem Bild des Kaisers und des Söhnchens des Erzherzog-Thronfolgers Karl Franz Josef, zuweilen ein Blumenstrauß bilden den einzigen Schmuck. An der einen Seite seines Schreibtisches pflegte Conrad, den Kopf auf die linke Hand gestützt, zu sitzen, während er mir in seiner geistvollen Art aus Vergangenheit und Gegenwart erzählte. Ermüdung war an dem Generalstabschef nie zu bemerken, obwohl er stets, ehe er mich empfangen konnte, angestrengt gearbeitet hatte, getreu seinem Grundsatz, sich über alle Angelegenheiten auf dem Laufenden zu halten und alle wesentlichen Anordnungen für die Armeeführung selbst zu treffen oder zu entwerfen.

Die Arbeit, die Conrad täglich leistet, würde nicht zu bewältigen sein ohne strengste Einteilung seines Tagewerkes. Um 7 Uhr erhebt er sich, stärkt seinen Körper durch kalte Abwaschungen und Turnen. Gleich nach dem Frühstück, das aus Kaffee und trockenem Kriessbrot besteht, findet sich sein getreuer Flügeladjutant, Oberstleutnant Kundmann, ein. Er überbringt die eingelaufenen Nachrichten und Meldungen, welche Conrad in dringenden Fällen auch während der Nacht entgegenzunehmen pflegt. Die Meldungen werden sofort an der Hand der Karten studiert. Um 1/210 Uhr unternimmt er allein oder in Begleitung seines Flügeladjutanten einen einstündigen Spaziergang. Daran hält er streng fest. Nur in den letzten Wochen vor der Durchbruchschlacht am Dunajec verzichtete er auf diese einzige, ihm fast unentbehrliche Erholung.

Punkt 1/211 Uhr erscheint Conrad in seinem Bureau. Hier orientiert er sich zunächst bei General Metzger über die seit der Frühmeldung eingetroffenen Neuigkeiten, bespricht und erlässt die sich daraus ergebenden nötigen Anordnungen. Darauf empfängt er die Chefs der Abteilungen des Oberkommandos, die Generale Metzger, Kanik und Kaltenborn, Feldmarschalleutnant v. Höfer, die Obersten Straub und Hranilovic, Generalmajor Schamschula, Chef des Feldtelegraphenwesens und sonstige Besucher. Inzwischen liest er den Einlauf, erledigt Personalangelegenheiten, studiert an der Karte die Situation, gibt der Operationsabteilung allgemeine Fingerzeige, welche dann ausgearbeitet werden. Um 1/21 Uhr begibt er sich regelmässig nochmals in die Operationsabteilung zur Besprechung mit General Metzger und den dort arbeitenden Generalstabsobersten. Hier werden dann auch die zur Vorlage an den Armeekommandanten Erzherzog Friedrich bestimmten Befehle für die Heereskörper fertiggestellt. In einzelnen Fällen entwirft Conrad diese Befehle persönlich. Stets prüft er sie auf das Genaueste. Kein Stück darf expediert werden, ohne dass er es durchgesehen hat. Telegraph und Telephon geben ihm auch die Möglichkeit, sich mit den Truppenkommandanten unmittelbar in Verbindung zu setzen und auf diese Weise seine Befehle durch den Chef der Operationsabteilung, General Metzger, mündlich erläutern sowie Informationen einholen zu lassen. Gegen 2 Uhr begibt sich Conrad zum Armeekommandanten Erzherzog Friedrich und erst nach dem Vortrag bei Seiner kaiserlichen Hoheit zum Speisen.

Bekanntlich waren bei den analogen Vorträgen, die Moltke während des deutsch-französischen Krieges gleichfalls täglich vor Kaiser Wilhelm hielt, jedoch nur als Zuhörer der Chef des Militärkabinetts, der Kriegsminister und, solange das Hauptquartier der dritten Armee zu Versailles lag, auch der Kronprinz zugegen. Ab-

den Winterhandschuhen in der Hand beim Beherrscher der Crnogorcen, Fürsten Nikola Petrović-Njegoš.

Ein einfacher Händedruck, ein kräftiges „Zdravo, junače!“, der Perjanik entfernte sich aus dem Zimmer und ich sass in einem bequemen Lederstuhl, neben dem gewaltigen Schreibtisch Seiner königlichen Hoheit.

Die erste Frage des Fürsten war, ob mir seine Werke bekannt seien, und als ich dies bejahte, folgte ein recht peinliches Examen. Ich musste einige Stellen zitieren und der Fürst korrigierte ziemlich strenge die Akzentuierung, die Betonung — — — da drückte er auf die elektrische Glocke.

„Momčilo soll gleich kommen“, befahl er dem eintretenden Perjanik.

Momčilo Tapavica, ein Banater Serbe, stand damals als Strasseningenieur in montenegrinischen Diensten und führte auch kleinere Bauten auf.

Er trat ein.

„Du, Momčilo“, sagte ernst der Fürst, „du weisst ich feiere in zwei Jahren mein fünfzigstes Regierungsjubiläum?“

„Ja, Herr.“

„Und ich habe aus diesem Anlass jetzt beschlossen, eine Jubiläumskirche in Cetinje zu bauen.“

„Es wäre besser, Gospodaru würden aus diesem Anlass ein Spital bauen“, antwortete kurz der Strassenmeister Seiner königlichen Hoheit.

Der Fürst sprang auf, packte einen dicken Stock, der neben dem Schreibtisch angelehnt stand und an mir vorbeistürmend jagte er den Tapavica, laut schimpfend, aus dem Zimmer.

„Hast gehört, diesen frechen Bengel, diesen Hundesohn?“ fragte mich der Fürst, jedoch schon ganz beruhigt. Meinem ersten Schreck folgten Lachkrämpfe, während dessen klingelte der Fürst und beordnete Tapavica wieder ins Zimmer.

Dieser trat lautlos ein, ich traute mich jedoch nicht ihn anzusehen, um nicht vor Lachen zu bersten.

Der Fürst aber, den Kopf in beide Hände stützend, sagte ernst:

„Die Kirche muss für zweitausend Personen Raum haben, und — — —“

„Gott, Gospodaru“, fiel Tapavica dem Fürsten ins Wort, „in Cetinje sind zwei Kirchen und zu Weinachten waren in jeder Kirche fünfzig Personen!“

Der Fürst schien auf eine solche Antwort Tapavicas gefasst zu sein, denn er hielt den Prügel schon vorbereitet zwischen den Beinen, was ich nicht bemerkt hatte, und bevor der kühne Strassenmeister die Türe hinter sich schliessen konnte, erreichte ihn bereits ein wuchtiger Hieb über den Rücken.

Doch der Beneidenswerte musste sofort zurückkehren und als die Kosten für den Bau beiläufig festgestellt waren, erteilte der Fürst den Auftrag, mit dem Bau der Kirche sofort zu beginnen.

Als ich ins Vorzimmer trat, erwartete mich dort Momčilo Tapavica.

„Wissen Sie, warum der Alte dieses Theater vor Ihnen aufgeführt hat? Er will, dass sie in den Zeitungen die Nachricht verbreiten, in Cetinje wird eine Jubiläumskirche für 2000 Personen gebaut. Aber zum Baue wird es natürlich nicht kommen, das ist ja doch klar.“

Vergnügt lachend kehrte ich noch denselben Vormittag, nicht über Rijeka, Virpazar und Antivari, sondern direkt nach Cattaro zurück. O—.

**Die nächste Nummer erscheint am
Donnerstag, den 13. Jänner 1916.**

weichend hievon finden im österreichischen Armeekommando die Besprechungen nur zwischen Erzherzog Friedrich und Conrad statt. Allein der Thronfolger Erzherzog Karl Franz Josef war einige Male dabei anwesend. Nach Besprechung und Fertigung durch den Erzherzog Friedrich werden die vorgelegten Befehle expediert. Conrads Flügeladjutant teilt sie dann aus, worauf sie sofort telegraphiert werden.

Conrad gestattet sich während dieser Zeit eine kurze Ruhe und unternimmt dann, mag das Wetter günstig sein oder nicht, nochmals einen einstündigen Spaziergang. Zwischen 5 und 6 Uhr kehrt er in seine Wohnung zurück, wo er den Kaffee nimmt und Korrespondenzen erledigt. Um 1/8 Uhr begibt er sich aufs neue in das Oberkommando, um dort weitere Meldungen der Abteilungsschefs entgegenzunehmen und in der operierenden Abteilung tätig zu sein. Das jetzt Entworfenen legt er gegen 10 Uhr abends Erzherzog Friedrich zur Genehmigung vor. Infolgedessen kommt Conrad gewöhnlich erst um 1/211, oft 11 Uhr zum Abendessen. Es hat übrigens nicht an Tagen gefehlt, an welchen der Generalstabschef erst viel später seine Abendmahlzeit einnehmen konnte. Da Conrad vor dem Einschlafen noch zu lesen pflegt, wird es meist 1 Uhr, bis sich seine müden Augen schliessen. In dringenden Fällen hat er auch mitten in der Nacht mit den Herren des Generalstabes gearbeitet.

Eine gute Gelegenheit, Conrad als Menschen kennen zu lernen, bietet sich, wenn der grosse Strasse seinen Spaziergang macht oder wenn er in später Stunde seine Abendmahlzeit einnimmt. Eine Haupteigenschaft, durch die sich Conrad stets ausgezeichnet hat, tritt auch bei dieser Gelegenheit hervor: seine grosse Bescheidenheit, die es ihm schwer macht, sich in die Rolle eines berühmten Mannes zu finden. Er ist gleich einfach und natürlich wie früher geblieben. Wenn man ihn über die Ereignisse

des Weltkrieges sprechen hört, so sollte man meinen, dass nichts einfacher wäre, als die Riesenarmeen zu kommandieren. Er sagt, sein ganzes Verdienst bestehe darin, von Anfang dafür gesorgt zu haben, dass jeden Tag die Stellung der eigenen Truppen und jene des Feindes, soweit sie bekannt waren, genau in eine Karte eingezeichnet wurden. Das müsse dann jeder treffen, wohin mehr oder weniger Truppen hinzuschoben seien. Nachdem einmal der Kampf begonnen, bringe jeder Tag neue Situationen. Die Kunst, diesen Situationen entsprechend das Vernünftigste anzuordnen, darin bestehe die ganze Weisheit, wobei man sich durch Schicksalsschläge nicht aus der Fassung bringen lassen dürfe.

Wenn Conrads klarem Denken das sehr einfach erscheint, was andere als höchste Kunst betrachten, so charakterisiert ihn das mehr als viele Worte. Zu Hilfe kommt ihm bei seinen Arbeiten vor allem zweierlei: die Gabe, sich von den Eindrücken des Augenblicks völlig loslösen zu können, und sein phänomenales Gedächtnis. v. Hoen erzählte mir, dass es bei Generalstabsreisen und anderen Gelegenheiten auffiel, wie getreu Conrad im Verlaufe der oft sehr verwickelten Besprechungen und Uebungen die augenblickliche Stelle jedes Bataillons im Gedächtnis behält, das ihn auch in kritischen Augenblicken nie verlässt. Wenn Erzherzog Friedrich zum Schreiber dieser Zeilen bemerkte: Conrads Bescheidenheit sei übermässig groß, so ist damit die volle Wahrheit gesagt. Diese Eigenschaft zeigt sich auch darin, dass es der Generalstabschef nicht liebt, wenn man von den vielen und hohen Ehrungen, die ihm wie früher, so namentlich während des Krieges zuteil geworden sind, spricht. Man darf deshalb nicht glauben, dass solche Zeichen der Anerkennung ebenso wie die zahlreichen Adressen, Briefe, Geschenke, die fortwährend ankommen, ihm keine Freude bereiten.

Anfangs hatte Conrad gewünscht, dass die Presse von seiner Person, seinen Leistungen und den ihm zuteil gewordenen Ehren gar nichts berichte.

Volkswirtschaftliches.

Die dritte italienische Kriegsanleihe.

Wie der „Frankf. Ztg.“ aus Lugano gemeldet wird, kommt die Ankündigung, dass die dritte italienische Kriegsanleihe nunmehr tatsächlich zur öffentlichen Zeichnung aufgelegt wird, nicht unerwartet, nachdem das jüngste Finanzexposé die Emission als bevorstehend angekündigt hatte. Gleich den beiden vorhergehenden ist auch die dritte Kriegsanleihe innerhalb 25 Jahren zu pari tilgbar, zehn Jahre unkonvertierbar. Bemerkenswert ist die Heraussetzung des Zinsfusses von 4 $\frac{1}{2}$ auf 5 Prozent bei einem um 2 $\frac{1}{2}$ auf 97 $\frac{1}{2}$ erhöhten Emissionspreis, wozu sich das Schatzamt nur schwer entschlossen hat, nachdem seit der Ausgabe der beiden ersten Kriegsanleihen mit ihrem bescheidenen Erfolg Italien trotz grösster Blutopfer keine militärischen Erfolge erzielt und die Gesamtkriegslage sich für die Entente entschieden verschlechtert hat. Übrigens können auch die 4 $\frac{1}{2}$ prozentigen früheren Kriegsanleihetitel durch Nachzahlung von 2 $\frac{1}{2}$ Prozent in fünfprozentige verwandelt werden. Bemerkenswert ist ferner, dass die Hälfte der neuen Zeichnungen in 1917 und 1918 verfallenden Schatzscheinen geschehen kann. Die Einzahlungen haben mit 25 Prozent bei der Zeichnung, alsdann in drei Terminen bis zum 3. Oktober stattzufinden. Die Regierung sucht das Ausland hineinzuziehen, indem die Zeichnungen nicht nur bei den italienischen Konsulaten, sondern auch bei gewissen ausländischen Banken, namentlich Amerikas, angenommen werden. Da die schwebende Schuld Italiens gegen sechs Milliarden, die monatlichen 550 Millionen betragen, so kann diese Anleihe, nachdem die beiden ersten nur je eine Milliarde erbrachten, keine fühlbare Besserung der italienischen Finanzen herbeiführen. Bemerkenswert ist es, dass „Corriere della Sera“ in einem Leitartikel, in dem er zur Zeichnung auf die Anleihe auffordert, nicht auf italienische Erfolge, sondern auf das österreichisch-ungarische und deutsche Beispiel an Pflichtgefühl, Disziplin, Rassenstolz, Vaterlandsliebe und Opfermut verweisen muss. „Secolo“ hofft, dass die Besizenden diesmal besser die Zeichnungspflicht erfüllen als die beiden ersten Male.

Mit der Zeit musste er doch erkennen, dass dies nicht zu umgehen war. Aber unbekümmert um seinen Ruhm ist er nach wie vor. „Was man später von mir sagen wird“, bemerkte er mir gegenüber, „ist für mich völlig gleichgültig, wenn ich nur jetzt etwas Tüchtiges leiste.“

Wenn Conrad vom Scheitel bis zur Sohle Soldat ist, so besitzt er doch auch vielfach andere Interessen. Das zeigt sich am besten, wenn er in später Abendstunde mit seinen Vertrauten beisammensitzt. Meist ist da von allem anderen als von Politik oder von Krieg die Rede. Während meiner Anwesenheit im Grossen Hauptquartier trat letzterer Fall nur einmal ein. Es war am Abend des 18. September 1915, als der preussische General Gramon um 11 Uhr abends erschien und den Fall Wilnas meldete. Da entspann sich eine lebhaft militärische Diskussion, in der Conrad auch abweichende Meinungen zu Worte kommen liess. Sonst aber war stets von anderen Dingen die Rede, so vor allem von Literatur und von Kunst.

Wenn auch bei Conrads Abendunterhaltungen gemäss stillschweigender Übereinkunft das Thema des Weltkrieges nur ausnahmsweise berührt wird, so schliesst er doch in seinen sonstigen Gesprächen mit Zivilisten das Militärische keineswegs aus. Bezeichnend ist dabei, welches Gewicht er hier wie auch sonst im Leben auf das Praktische legt. Ein Feind jeder sogenannten militärischen Gelehrsamkeit, hält er diejenigen die sich nur mit der militärischen Wissenschaft beschäftigen, für den praktischen Beruf verloren. „Unser Handwerk“ so pflegt er zu betonen, „darf nicht als reine Wissenschaft behandelt werden. Es ist eine eminent praktische Tätigkeit“. Für die taktische Führung scheint Conrad das Wesentliche die immer wieder erneuerte Aufnahme des Angriffs. Auch nach Rückschlägen dürfe man nicht locker lassen, sich niemals von einer Situation verblüffen lassen, niemals das Gleichgewicht verlieren, ob es nun gut oder schlecht geht.“

Stete nije bilo. Na raznim mjestima bilo je beznačajne artiljerijske borbe. Dobri su pogoci bili u jednu neprijateljsku bateriju jugoistočno od Armentiera i u obimu sjeverno od Somma. Uništen je jedan magazin raketi.

Najnovije brzojavne vijesti. Završetak akcije na Dardanelima. Galipolje posve ispražnjeno.

K. B. Carigrad, 9. januara.

„Agence telegraphique Milli“ javlja: Kako javlja naš korespondent na Dardanelima, turske su čete prognale neprijatelja i iz Seddil-Bahra.

Sada nema na Galipolju ni jednog neprijatelja.

Veselje u Carigradu.

K. B. Carigrad, 9. januara.

U 9 sati su u večer Englezi nakon žestokog boja, pošto su imali velikih gubitaka, napustili potpuno Seddil-Bahr. Nijedan nije ostao. Ova je vijest u Carigradu prouzročila neopisivo veselje. Grad je okićen barjacima saveznika.

Opšta radost u Carigradu.

K. B. Carigrad, 10. januara.

Megju stanovnicima sviju redova vlada opšta radost povodom junačkog držanja turskih trupa. U svima crkvama i jevrejskim sinagogama održana su blagodarenja. Gomile gjaka omladine, većina obučena u sinartu poljsku uniformu, kao mali vojnici, prolaze ulicama na čelu s vojničkom glazbom i prireguju radosne usklike. Mnoga društva sa zastavama i glazbom prolaze ulicama Carigrada pjevajući otačastvene pjesme. Izlivi radosti neprekidno se ponavljaju. U večer će biti džamije svečano osvetljene. Odmah čim je u ministarstvo vojno stigla vjest o pobjedi, otisao Enver-paša u palatu i saopštio je sultanu, koji je izrazio svoje vanredno zadovoljstvo. Sultan je uputio svoje pozdrave i čestitke 5. armiji i podario je ponovo 1000 funti za djecu poginulih vojnika.

Slava u Carigradu.

K. B. Carigrad, 10. januara.

Na večer je silna svjetina pod barjacima saveznika prolazila gradom, klicajući vojsci i vojskama saveznika. Priregijene su ovacije pred austro-ugarskim, njemačkim i bugarskim poslanstvom. Austro-ugarski je poslanik markgrof Pallavicini pozdravio sa balkonu manifestante i naglasio, da se sadnji uspjeh turskog oružja imade zahvaliti zajedničkoj akciji savezničkih vojski. Pozdravlje sve u ime austro-ugarske vojske.

Lagationi tajnik Parcher zahvaljuje na turskom jeziku za ovacije. Glazba je svirala tursku i austrijsku himnu.

Što javljaju Englezi.

K. B. London, 10. januara.

Galipolje je potpuno ispražnjeno. General Monroe javlja: Ispražnjenje je Galipolja uspješno provedeno. Englezi su izgubili jednog, Francuzi ni jednog vojnika.

Odsustvo njemačkog poslanika u Bukareštu.

K. B. Bukareš, 10. januara.

Njemački je poslanik Busche otputovao u Berlin na dvonedjeljno odsustvo.

Izveštaj njemačkog vojnog vodstva.

K. B. Berlin 10. januara.

Wolfiv ured javlja:

Zapadno bojište:

Sjeverozapadno od Massiges-a u okolici oko majura Maison de Champagne oduzeli smo neprijatelju jarke u širini od nekoliko stotina metara i zarobili 5 časnika, 423 momka, 7 mašinskih puški, 1 veliko i 7 malih bacala mina. Francuska je protunavala odbijena. Njemački aeroplani su napali etapne neprijateljske uredbe kod Fournesa.

Istočno bojište:

Položaj je nepromijenjen. Kod Beres-tijana je odbijen jak neprijateljski napadaj.

Balkansko bojište:

Ništa novo.

Vrhovno vojno vodstvo.

Hapšenja u Solunu.

K. B. Milano, 9. januara.

„Secelo“ javlja, da se u Solunu još neprekidno vrše mnogobrojna apšenja zbog špijunaže, naročito megju levantinskim trgovcima Solunski rabiner uzaludno zbog toga protestovao kod generala Saraila.

Apšenje agenata saveznih sila u Mytileni.

K. B. Atena, 9. januara.

Iz Mytilene se javlja: Jedan je odred vojske savezničkih sila uapsio austro-ugarskog konzularnog agenta Bargiglija, njemačkog agenta Hoffmanna, muftiju i još deset tobož sumnjivih Grka, sve iz istih uzroka kao i Solunu. Poslanici su centralnih savezničkih vlasti protestovali protivu ovog nasilja. Apšenje ovo izaziva vjervanje, da je Mytilene postala operaciona baza.

Nasilna vladavina sporazumnih sila u Grčkoj.

Turska odmazda.

K. B. Carigrad, 10. januara.

Kao prvu je odmardu za apšenje konzula u Solunu naredila vlada, da se uapse svi činovnici engleskog i francuskog poslanstva, koji se ovdje nalaze, i još neke druge ličnosti, svega njih deset. Drži se, da će vlada narediti još i dalja apšenja, kao odmardu za interniranje skoro 1000 podanika saveznih sila u Solunu.

Turci napreduju prema Adenu.

Zürich, 8. januara.

Svicarska „Telegraph-Information“ javlja: Turski listovi donošaju izvještaje iz Jemena, da se turske čete pod zapovjedništvom pukovnika Said bega nakon uspješnih borbi približavaju Adenu. Turcima je uz pomoć Arapa pošlo za rukom u više bitaka potući Engleze. Povodom ovih turskih uspjeha, pridružuju se Turcima i ona arapska plemena, koja su dosada stajala u Engleze. Listovi naglašuju, da dolazak turskih četa pred Aden imade veliko historijsko značajne za svu Arabiju.

Ministarska kriza u Crnoj Gori.

K. B. Cetinje, 10. januara.

Kralj Nikola primio je ostavku Vuko-tičevog kabineta. Novi kabinet obrazovati će Mi-jušković, koji će biti predsjednik kabineta i ministar spoljnih poslova.

Interniranje konsula, koji su u Solunu uapšeni, u Toulonu.

K. B. Toulon, 9. januara.

Agencija Havas javlja. Konsuli, koji su u Solunu uapšeni, stigli su ovamo na jednom ratnom brodu, pa su odmah internirani. Oni stoje vlastima na raspoloženju.

Potopljen engleski ratni brod.

K. B. London, 10. januara.

Ratni je brod „Edward VII.“ naišao na minu i skoro potonuo. Posada je pravodobna spašena.

Narodni pokret u Perziji.

K. B. Carigrad, 9. januara.

Bagdatski dopisnik agencije „Milli“ javlja, da perzijski cruznici sviju plemena južne Perzije učestvuju u ratu protivu Engleza i Rusa. Sada je borbe u južnoj Perziji imaju karakter narodnog pokreta protivu Engleza i Rusa.

Ja mislim, da za saveznike nema razloga, da stanje drukčije smatra nego kao zadovoljavajuće.

Lord Kitchener se ženi.

K. B. Berlin, 8. januara.

Londoni „World“ javlja, da će se lord Kitchener u najskorije vrijeme oženiti sa groficom Minto, udovom umrlog indijskog podkralja. Grofica Minto je kćerka pokojnog generala Grey-a i sestrična Sir Edwarda Grey-a. Ona je vrlo izobrazena gospođa, pa bila ljepotica prvog reda.

Kad bi htjeli biti zlobni, mogli bi ustvrditi, da iznenadno vijećanje engleskog vojnog ministra lorda Kitchenera stoji u uskom savezu sa predstojećim zakonom u Engleskoj, prema kojem će svi neoženjeni muškarci morati otići na frontu.

Dnevne vijesti.

„Jedro“.

Pod gornjim je imenom na novu godinu izašao u Sarajevu prvi broj hrvatskog lista, koji je sebi uzeo za zadaću, — slično kao i organ austrijskog „Flottenvereina“ — popularizovati brodarstvo.

Zapravo je „Jedro“ organ austrijskog „Flottenvereina“, jer ga i izdaje bosanski zemaljski savez dotičnog društva, pa je posvećen hrvatskim čitateljima na jugu monarkije. List je bogat sadržajem i slikama, pa stoji godišnje samo k 3. Urednik je lista poznati hrvatski novinar i književnik Ivo pl. Dobržanski.

Svima radi znanja.

Sa mjerodavnog smo mjesta ovlašteni, da saopštimo slijedeće:

1. Svi državni činovnici, koji traže i koji bi željeli da dobiju kakovo namještenje;

2. svi penzioneri, koji nijesu još primili svoje penzije;

3. sve udovice i siročad, koji traže potporu, neka se odmah prijave kod gradskog odbora, Jugovića ulica broj 1.

Bosna za bugarski crveni krst.

U Bosni i Hercegovini marljivo kupe za bugarski crveni krst. Prema zadnjem je izvještaju sakupljeno 123.769 ki 92 filira.

Austrijski Crveni Križ za Bugarsku.

U ponedjeljak su 3. ov. mj. u podne otpu-
tovale obe pokretne pomoćne stanice austrij-
skog Crvenog Križa sa zapadne željezničke
stanice u Niš. Tamo ih čeka njihovo novo opre-
djeljenje, koje će one imati u Bugarskoj. Do
sada one nijesu mogle otputovati s toga, što
željeznička pruga nije još bila otvorena.

Pomoćne je stanice ispratio pri njihovu po-
lasku generalni inspektor dobrovoljnog sanitetskog
njegovanja Njegova carska i kraljevska Visost
nadvojvoda Franjo Salvator u pratnji kape-
tana Hoffmana. Nadvojvoda je pregledao
pokretnu stanicu, koja se sastojala iz tri vagona
i bakterijološki željeznički laboratorij spojen u
dva vagona i toplim priznanjem izrazio se o
cjelishodnom uregjenju ove pokretne pomoćne
stanice i o njenoj bogatoj opremi. Nadvojvoda
je sa zadovoljstvom primio do znanju, da se
sad sva pomoćna kola i kola sa osvježavajućima
ponudama, koje je spremio Crveni Krst, nalaze
već u upotrebi i da se u isvještajima, koji su
do sad stigli, njihovo cjelishodno uregjenje s
priznanjem i s blagodarnošću pominje.

SARDINE U ZEJTINU

sviju sorta, **haringe, južno voće**, razne
konzerve, tijesto za supu a la Maggi
po 5 hellera, **čaj i kafu** prodaje po
najpovoljnijim cijenama

J. FREUND, PRAG

Karolinenthal, Palackystrasse Nr. 1.

PAŽNJA!**PAŽNJA!****— Za sopstvenike mlinova —****Tarjan und Comp.**

BUDAPEST V. Esáky u. 8.

ustanova za uregjenje mlinova i sva tehnička
uregjenja,liferuje sve vrste mašina za mlinove, kao i sve tehničke
artikle za mlinove i tvornice najbolje vrste, po najnižoj
cijenama. Kod pregradjivanja mlinova i preuregjenja daje
i stručnjačke savete.**Tko traži**

**namještenje, ili treba radne
sile, najbolje je, da oglasi u
„Beogradskim Novinama“.**

**Uprava: Čubra ulica br. 3.
Oglas za namještanje stoji 50 filira
Oglas za potražbu radne snage K 1—**

Julius Meini

importna kuća čaja i kave.
Beč XVI. .. Budimpešta.

Petrolej**Benzin****Mašinski zejtin****Zejtin za jelo****Terpentin****Ricinov zejtin**

liferuje prompt

Ölfabrik M. Elfer G. m. b. H.

Wien I., Krugerstrasse 3.

DAMSKE ŠEŠIREi bogati izbor ukrasa najjeftinije prodaje
i prima opravke

Novi modni salon

S. M. Lazarevića

u vlastitoj kući, Kralja Milana 120 (u dvorištu).

Moja kemička čistiona i bojadisaona odi-
jela, opet je za moje mušterije otvorena.**Anton Kellner**

Bojadisar i kemički čistilac.

— **BEOGRAD, Zeleni venac br. 14.** —

Tvornica: DUŠANOVAC, KRALJEVA UL. 16.

BRAĆA KLEINOSCHEG

:: C. I KR. DVORSKI DOBAVLJAČI ::

VELETRGOVCI VINOM, ŠAMPANJEROM,
TE POSJEDNICI VELIKIH VINOGRADA**GÖSTING KOD GRAZ-A.**

PREPORUČUJE SVOJ ŠAMPANJER,

:: MARKA: ::

Kleinoscheg Goldmarke**Kleinoscheg Derby sec.**

I SVOJE BOGATO STOVARIŠTE ODLIČNIH

VINA U BOCAMA.**Mali oglasnik.**Gospodska kuharica
traži namještenje

A. F. Kosmajnska ul. br. 12.

Pisaći astal,(Jerry Patent), i Registrator
na prodaju, upitati kod ober-
kelnera u Grand Hotelu.**Čovjek koji govori**i piše njemački kao i la-
tinićom, sa ženom bez djece,
želeo bi stupiti na kakvo
mjesto, i to kao nastojnik, nad-
zornik, portir i t. d.Peter Petrović, Veli-
kog Miloša ul. br. 61.**Nestali.****Mojim prijateljima.**Moja kći Mica Pavićević,
stara 21 godinu, bila je pri-
likom evakuacije u Požarevcu
kao nastavnica ženske radničke
škole.Po mome saznanju vijena
je u Cupriji i Kraljevu.Molim prijatelje da mi odmah
jave, ako su je negdje videli.Luka Pavićević, pod-
predsednik beogradske opštine.**Tražim,**Moju ženu Persu Milanović,
i djecu Dimitrija i Milana, koji
su nestali septembra mjeseca,
prilikom evakuacije Beograda.
Svakoga pak molim, ko ma
šta o njima zna, da mi javi.
Unaprijed blagodaran sam.Dragutin Milanović,
Pančičeva ulica br. 11. Beograd.**Berthold Goldstein**

BEOGRAD, Simina ulica 16

koji po naročitom odobrenju c. i kr. vlasti
:: otvorio u Beogradu ::**izvoznju i uvoznju trgovinu**

preporučuje za sada svoje usluge za uvoz

**životnih namirnica i kon-
sumnih artikala**sviju vrsta. Docnije će početi rad i sa iz-
vozom. Za sada treba brzogave i pisma
upućivati na adresu**Berthold Goldstein, Zemun**Oglašujte u „Beogradskim
Novinama“.**CARO I JELLINEK DR. S. O. JAMSTVOM**

Beč I., Deutschmeisterplatz 4.

rodužnice: Bodenbach, Budapest, Halbstadt i Trst
preuzimaju prevoze sviju vrsti u bal-
kanske države.

Upute badava.